

<http://prolukio.fi>

Eduskunnan sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

HE 35/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 23 b ja 60 §:n muuttamisesta.

Pro Lukio ry kiittää kutsusta asiantuntijakuulemiseen ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Pro Lukio ry:n mielestä ehdotettu 18 miljoonan määrärahalisäys lukion rahoitukseen on oikeansuuntainen mutta riittämätön. Lukiokoulutuksen yksikköhintarahoitukseen on tehty vuosina 2014-2019 noin 120 miljoonan vuosittaiset säästöt. Tämä on johtanut siihen, että lukiokoulutuksen yksikköhintarahoitus on erkaantunut todellisista kustannuksista erittäin voimakkaasti. Esimerkiksi vuonna 2018 koulutuksen järjestäjien keskimääräinen yksikköhintarahoitus oli 6122 €/opiskelija, mutta todelliset kustannukset olivat 7697 €/opiskelija. Yksikköhintarahoituksen ja todellisten kustannusten ero on kaksinkertaistunut viimeisten viiden vuoden aikana. Tämä on tarkoittanut sitä, että kunnat ja muut koulutuksen järjestäjät ovat joutuneet lisäämään omaa rahoitusosuuttaan. Ilman koulutuksenjärjestäjien vahvaa panostusta lukiokoulutuksen rahoitus ja sitä kautta lukiokoulutuksen laatu olisi kokenut vielä rajumman pudotuksen. Jo nyt on selvää, että tehdyt säästöpäätökset ovat vaikuttaneet muun muassa koulutuksen järjestäjien mahdollisuuteen tarjota erilaisia kursseja sekä kasvattaneet ryhmäkokoja. On perusteltua väittää, että oppimisen ja opetuksen edellytykset ovat heikentyneet suomalaisissa lukioissa.

Pro Lukio ry katsoo, että lukiokoulutuksen rahoitus tulee kiireellisesti palauttaa todellisia kustannuksia vastaavaksi. Tämä olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa poistamalla kokonaan rahoituslain 23 b §, jossa määrätään keskimääräisestä yksikköhinnasta tehtävästä vähennyksestä. Jos näin tehtäisiin, lukiokoulutuksen rahoitus palautettaisiin vastaamaan todellisia kustannuksia. Tämä ei siis olisi vielä lisäpanostusta lukiokoulutuksen rahoitukseen, vaan vasta aikaisempien säästöpäätösten kompensointia.

Lukion uusi opetussuunnitelma astuu voimaan 1.8.2021 ja sen valmistelu on aloitettu paikallisesti. Uudessa opetussuunnitelmassa panostetaan vahvasti muun muassa opiskelijan hyvinvointiin ja erilaisiin ainerajat ylittäviin innovatiivisiin opintojaksoihin. On vaikea esittää tarkkoja arvioita uuden opetussuunnitelman kustannusvaikutuksista, mutta on selvää, että nykyisellä rahoitustasolla opetussuunnitelman hienot tavoitteet jäävät ainakin osittain toteutumatta.

Pro Lukio ry haluaa tuoda esille vahvan huolensa mahdollisen oppivelvollisuuden pidennyksen vaikutuksista lukiokoulutuksen rahoitukseen. Oppivelvollisuuden pidennys 18-vuotiaaksi maksaa arvioitsijasta riippuen jotain 100 miljoonan ja 200 miljoonan väliltä. Tämä raha ei saa missään nimessä olla pois lukiokoulutuksesta. Siksi olisi ensisijaisen tärkeää, että ennen oppivelvollisuuden

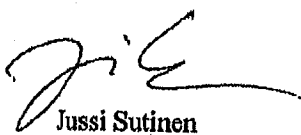
pidentämistä lukiokoulutuksen rahoitukseen tehtäisiin vahvoja panostuksia. Näin taattaisiin lukioiden kyky vastata oppivelvollisuuden pidennyksen tuomiin haasteisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmä tarkasteli kevään 2019 aikana lukiokoulutuksen erilaisia rahoitusvaihtoehtoja. (Vaihtoehtoja lukiokoulutuksen rahoitukselle. Opetus ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2019:33.) Työryhmä tarkasteli erilaisia rahoitusmalleja, mutta ei esittänyt mitään malleista ensisijaiseksi. Kaikkiin malleihin sisältyi sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia suhteessa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen ja lukiokoulutuksen kehittämiseen. Pro Lukio ry:n mukaan rahoitusjärjestelmän uudistamista voisi jatkaa työryhmän työn pohjalta. Olennaista on kuitenkin se, että rahoitusmallista riippumatta lukiokoulutuksen rahoituksen tulee olla riittävän vakaa, ennakoitava ja nykyistä korkeammalla tasolla.

Lausunnon keskeinen sisältö:

- 1) Pro Lukio ry:n mielestä ehdotettu 18 miljoonan määrärahalisäys lukion rahoitukseen on oikeansuuntainen mutta riittämätön.
- 2) Lukiokoulutuksen yksikköhintarahoitukseen on tehty vuosina 2014-2019 noin 120 miljoonan säästöt. Tämä on johtanut siihen, että lukiokoulutuksen yksikköhintarahoitus on erkaantunut todellisista kustannuksista.
- 3) Tehdyt säästöpäätökset ovat vaikuttaneet muun muassa koulutuksen järjestäjien mahdollisuuteen tarjota erilaisia kursseja sekä kasvattaneet ryhmäkokoja. On perusteltua väittää, että oppimisen ja opetuksen edellytykset ovat heikentyneet suomalaisissa lukioissa.
- 4) Pro Lukio ry katsoo, että lukiokoulutuksen rahoitus tulee kiireellisesti palauttaa todellisia kustannuksia vastaavaksi. Tämä olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa poistamalla kokonaan rahoituslain 23 b §, jossa määrätään keskimääräisestä yksikkö hinnasta tehtävästä vähennyksestä.
- 5) Lukion uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2021. Sen tavoitteet ja painopisteet edellyttävät lisärahoitusta.
- 6) Pro Lukio ry haluaa tuoda esille vahvan huolensa mahdollisen oppivelvollisuuden pidennyksen vaikutuksista lukiokoulutuksen rahoitukseen. Olisi ensisijaisen tärkeää, että ennen oppivelvollisuuden pidentämistä lukiokoulutuksen rahoitukseen tehtäisiin vahvoja panostuksia.
- 7) Lukiokoulutuksen rahoitusvaihtoehtojen tarkastelua tulisi jatkaa. Olennaista on kuitenkin se, että rahoitusmallista riippumatta lukiokoulutuksen rahoituksen tulee olla riittävän vakaa, ennakoitava ja nykyistä korkeammalla tasolla.

Pro Lukio ry

Jussi Sutinen

Puheenjohtaja

Marja Hopkaheimo

Varapuheenjohtaja